

Izhaja 16. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.Štane posamezna številka
Dln 2.—, mesečno Dln 4.—,
celoletno Dln 48.—. Za čla-
ne Izvod Dln 1.—.Oglaš po ceniku.
Rekopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 294.Čekovni račun št. 13.562.
Telefon Interurban št. 3478.

21. in 22. oktober 1933.

Velepomembna dneva za delavstvo. — Dneva delavske samozavesti in odločnosti. — Dneva, ko bo meščanska javnost vseh baž slišala, videla in spoznala, da smo to MI, delavci, ki hočemo v svojih ustanovah odločevati in gospodariti sami. — 21. in 22. oktober 1933 sta dneva naše samoodločbe, dneva našega plebiscita. — Volitve so tajne, zato: Delavska zbornica — delavcem!

Ce kdaj, tako odločilno v vprašanih delavske samozaščite, samostojnosti in odločnosti, se še nista približavala nobena dneva v neprestanih borbah za delavske pravice, in za delavsko zavednost, kakor sta dneva, ki se nam bližata, dneva 21. in 22. oktober.

Ta dva dneva, 21. in 22. oktober, sobota in nedelja, bosta z zgodovinskim peresom zapisala v knjigo zgodovine delavskega gibanja, borbe za človečanske pravice, kako so se znaši delavci in delavke, torej proletarci postaviti, ko so volili svoje zastopstvo v Delavsko zbornico. Ali so volili samostojno, zavedajoč se samega sebe, svojega razreda v sedanji človeški družbi in oddali rdeče glasovnice...

ali pa so pokazali, da še ne zapajo samemu sebi, svojim mislim, ter potrebujejo nekoga drugega, ki jih prime pod pazduho in jim pomore, da bodo lahko kolikor toliko in na videz vsaj stali samostojno na nogah v bodoči Delavski zbornici.

Dneva 21. in 22. oktober bosta pokazala, ali delavstvo že lahko svoje ustanove upravlja brez jerobstva, brez varuštva kapitalistov in meščanstva, samostojno, s svojimi možgani in s svojo voljo in odločnostjo ter gospodarsko sposobnostjo,

ali pa mora še vendarle imeti jeroba, pokrovitelja, ali kako bi že imenoval: varuha, ki bi pomagal misliti, upravljati, ugibati in svojo voljo izvrševati v bodoči Delavski zbornici.

Ta dva dneva, 21. in 22. oktober, bosta to pokazala.

Buržuazija, meščanstvo — kapitalizem — se trudi, da bi imel v svojih rokah tudi delavske ustanove, kakor ima že itak svoje kapitalistične, da bi bil delavstvu nekak varuh ali jerob. On dobro ve, da je treba javnosti in svetu kazati, da je delavski razred še preveč otročji, da bi mogel tudi svoje ustanove, ki jih je tu in tam dobil, sam upravljati. Ve pa tudi natančno, da je samostojnost delavskega razreda njemu v škodo, da je s tistim trenutkom, ko se delavstvo otrese jerobstva in varuštva kapitalističnih ljudi, konec njegovega izkoriščevanja. Zato se trudi povsod — in uspeva mu kolikor toliko, ker ima denar in vpliv — da zaseje seme svojih idej med delavstvo, seme svojih agentov in hlapcev med delavce, ki potem kriče o naciji, o domovini, z blestečimi besedami, od katerih pa delavec kot človek, ki prodaja svoje moči za pičlo mezdo, nima nobenih tistih koristi in zaslobe, kakor meščan in kapitalist. Casopise teh meščanov, ki se pojavlja kakor meteorji z grmečimi in revolucionarnimi besedami, je pisano in plačevano od kapitalistov z namenom, da se delavstvo ne odloči delati zanaprej brez kapitalističnega jerobstva in varuštva. Žute strokovne organizacije je kapitalizem posejal med delavstvo zato, da so nekak odbijač, ki odbija nastope in zahteve pravega zavednega, brez varuštva in jerobstva delujočega delavstva.

Bolniška blagajna, takozv. Okrožni urad za zavarovanje delavcev, je bila še pred vojno ustanovljena, vodena in upravljana od delavcev samih, ki so s svojimi razredno bojevnimi strokovnimi organizacijami (in tudi s pomočjo delavske politične organizacije) prisilili delodajalce, da so

čejo razpisati, delavstvo samo, čeprav je to njegova ustanova, pa jih ne sme, ker bi bila nevarnost — ker je ta nevarnost — da bi s takimi volitvami vzelo delavstvo to svojo ustanovo v svoje roke in pognalo hlapce kapitalistov in buržuazije za deveto deželo.

22. oktobra odločno, samozavestno in glasno povedalo:

Delavske institucije v roke delavcev!

Volitve v bolniško blagajno, da bo gospodaril tudi v njej delavec!

Delavska zbornica mora biti iastnina delavstva, da bo izvojevala, izsilila eksistenčni minimum!

ZATO, DNE 21. IN 22. OKTOBRA VSI, KARKOLI VAS JE, VSI, KI STE PONIZANI, KI STE LAČNI, KI STE BREZ PRAVIC, NA VOLIŠČE IN V KUVERTO RDEČI LISTEK CEL IN NEPOŠKODOVAN, OSTALA DVA PA RAZTRGANA KOT SIMBOL, DA NEČETE KAPITALISTIČNEGA VARUŠTVA, DA STE DOVOLJ ZRELI IN STARI, DA SI GOSPODARITE SAMI!

KAKŠNO GLASOVNICO VLOŽITE CELO V KUVERTO 21. IN 22. OKTOBRA 1933?

Vašo dejanje mora biti mogočno in silno, ki bo govorilo brez besed: Rdečo!

tudi moralni prispevati za bolniško blagajno prispevek, ki je bil pravzaprav istotako delo zaposlenega delavca, ali prispevali so ga. Tu so pokazali delavci, da jim ni treba varuha in jeroba, da vedo sami svojo ustanovo voditi in upravljati.

A sedaj? Kdo gospodari v Okrožnem uradu? Kdo je postavil sedanjo upravo in odbor? Delavstvo s svojimi volitvami, kakor predvideva zakon? Ne... V njem upravljajo in vodijo ljudje, ki jih delavstvo ni izvolilo in bi jih ne izvolilo, ker niso delavci niti ideološko, še manj resnično.

Kapitalizem ve, da tistih težkih milijonov, ki jih daje delavstvo v to »svojo« bolniško blagajno direktno od svojega zaslužka in indirektno od svojega dela, ki ga plača delodajalec, torej delček od nadvrednosti, ne sme upravljati delavstvo s svojimi možgani in s svojo voljo, nego on potom svojih hlapcev in hlapčičev, ki ne smejo misliti, da je lahko delavec in da sme biti delavec brez varuštva dober gospodar.

STAROSTNO ZAVAROVANJE, BREZPOSELNO ZAVAROVANJE, ki ga sicer predvideva zakon, se noče uveljaviti, ali bolje: nočejo ga uveljaviti.

Volitve v bolniško blagajno no-

EKSTENČNI MINIMUM JE NARAVNOST ŽIVLJENSKO VPRAŠANJE DELAVCA IN, NAMEŠČENCA. Z mizernimi mezdami in plačami, ki so globoko pod eksistenčnim minimumom, propada on, njegova žena in drobni, nežni otročki. Zakaj kruha ni, a kolikor ga je, je tako pičel in majhen, da se orosi oko, ko ga vgrizne zob ter v drugič že ni več kaj vgrizniti. A oni, ki pobirajo nadvrednost dela in produkta, ki žive bogato in obilo, nočejo niti drobtinice prispevati k zboljšanju mezd in plač, nočejo eksistenčnega minimuma.

Delavska zbornica s svojimi razredno zavednimi strokovnimi organizacijami pa hoče izsiliti — da se tako izrazim — eksistenčni minimum.

Delavska zbornica hoče izsiliti volitve v bolniško blagajno. To je pa v nevarnost kapitalizmu in zato je angažiral ta kapitalizem svoje ljudi, omamil nekatere iz delavstva, da ne slišijo samega sebe ter postavil za volitve v Delavsko zbornico belo in modro listo, dal bele in modre glasovnice, češ, da mu delavci podare svojo institucijo — Delavsko zbornico, da bo še lahko nadalje gospodaril v bolniški blagajni in brez skrbi zniževal mezde in plače.

Rdeča glasovnica, rdeči volilni listek pa je tisto orožje, ki bo 21. in

Kaj obljublajo in kako?!

»Nacionalno delavstvo gre v volitve zato, da tudi Delavski zbornici da pečat in izraz najčistejše ljudsko-socialne in nacionalne ustanove, katera bo vedno krepko in inicijativno branila vsenarodne, vseljudske in vsedrjavne koristi.«

in še:
»Nacionalno delavstvo je pobornik novega jugoslovanstva, klicar in pridigar nacionalnega preporoda v znamenju najjačje zaščite ljudskih in narodovih pravic.«

Takih in podobnih besed je napisalo zadnje glasilo narodnih socialistov v Ljubljani.

»Najjačih zaščit ljudskih in narodovih pravic... pravijo, so poborniki in dati hočejo pečat in izraz najčistejše ljudske socialne ustanove, če bodo izvoljeni v Delavsko zbornico.

Evo, n. pr. kakšna je ta zaščita:

Mestni delavci morajo na primer delati pogosto takorekoč podnevi in ponoči in to še poleg svojih šihov, a vse to brez 50% poviška. Nikogar od žutih ni bilo, ki bi jim poskrbel plačilo čezurnega garanta.

V Daj-damu, kjer puščajo svoje krajcarje tudi delavci, pa so odpovedali sedaj 5 uslužbencem brez vzroka službo in najeli druge. Ker... hm, »... v narodni Jugoslaviji ne sme najti zatočišča nihče, kateri ni z dušo in srcem popolnoma z nami«, pravi s povdorkom to glasilo v svojem članku.

»Najjače« so pa pokazali svoj pojem zaščite pri rudarjih. Sedeli so v sedanji Delavski zbornici, sedijo še v občinskem svetu ljubljanskem, svojo narodno strokovno organizacijo imajo baje tudi med rudarji — pa so bile vkljub temu izplačane delničarjem T. P. D. milijonske dividende (glej poročilo občnega zbora T. P. D. za l. 1932), a rudarji so bili reducirani, bile so jim znižane mezde, dalo se jim je številno brezplačnih dopustov in praznikov. Sicer pa so po njihovem najbrž dividende tudi »ljudske« in narodne pravice in tako potrebne najjačje zaščite.

In še cel kup je takšnih »odločnih« zaščit ljudskih in narodnih pravic.

Ena iz mnogih, ne samo ljudskih, nego naravnost narodnih pravic pa je v Črnci (Freudenau), kjer gospoduje upraviteljstvo Julijo Meisl.

Tam je mlekarna in delajo strojniki in kovači po 12 ur dnevno. Ženske delajo na dan 12 do 14 ur in dobivajo za to plačano 8 do 10 Din na dan brez hrane. Poleg tega jih pa priganjač psuje, zmerja in priganja.

In ne pozabite, Črnci so v Jugoslaviji, v kateri imamo zakon o zaščiti delavcev.

Morda pa tudi za te ženske drži tisto vaše geslo da: »ne sme najti zatočišča nihče, ki ni z dušo in srcem popolnoma z vami«?

Delavci in delavke, 21. in 22. oktobra z rdečo glasovnico odgovorite odločno in tako, da si bodo zapomnili, kdo sme biti državljani Jugoslavije in v njej, če že plačuje davke in izpolnjuje zakone, imeti svoje misli, naziranje in besedo.

Delavec ima le eno bodočnost . . .

»Delavec ima le eno bodočnost, to bodočnost mu daje država . . .«

je zapisal med drugimi nek meščanski tednik v Ljubljani v enem svojih člankov za volitve v Delavsko zbornico.

In da bo ta bodočnost zares njemu v prid, dostavljamo mi, mora delavec postati tudi odločujoč faktor v državi, takorekoč tudi politični faktor, ne pa kakor je dosedaj, samo faktor za produkcijo nadvrednosti in pri tem mizerno plačan in nikjer upoštevan.

Da bo torej delavec res tudi — da se tako izrazimo — odločujoč faktor, mora zagospodariti v Delavski zbornici sam, brez različnih meščanskih primesi in direktiv. Zato bo pri volitvah 21. in 22. oktobra tudi to potrdil in z rdečo glasovnico postavil v Del. zbornico delavske, t. j. svoje zastopnike, takorekoč samega sebe v izvoljenih, od njega postavljenih kandidatih. Mešanico, plevel, ljuliko, da rabimo prirodoslovni izraz, pa bo izpulil in vržel pred vrata.

Naj bo torej 21. in 22. oktober dan moči delavskega razreda, dan močnega ML.

Rdeča glasovnica dne 21. in 22. oktobra so bodočnost delavstva v Delavski zbornici.

V boj za Delavsko zbornico!

Volitve v Delavsko zbornico, v to za delavstvo in nameščenstvo tako važno ustanovo so razgibale buržuazijo, posebno pa njene trabante, da se trudijo na vsemogoče načine kako bi preslepili delavstvo.

Ta boj je v resnici sedaj eden iz prvih in najvažnejših bojev, kjer bo delavstvo pokazalo, v kolikor je tudi miselno sposobno iti preko vseh zvenceh besed kapitalističnih agitatorjev in v kolikor je sposobno razločevati resničnega delavca od, v proletarsko-delavsko obleko oblečenega agenta buržuazije.

Moč idej.

Krog in krog bajne skale je šumelo vodnje močnega gorskega potoka; vodovje je skali izpiralo noge in plesalo visoko okrog nje.

»Kaj hočete vi lahki, poskočni, srebrni valovi?« je vprašala skala.

»Premagati hočemo tebe, ti stara, trda, žudežna skala.« so odgovorili valovi; hočemo te prevrniti, da padeš in se razbiješ. Že dolgo zapiraš pot našemu napredku, zato proč s teboj.«

Pa se je skala nasmejala; tako zelo oholo se je smejala, da se je voda ob njem kar razpršila. »Mene hočete prevrniti? Mene, ki sem najtrša sila sveta? In vi ste pa mehki kakor zrak na spomlad! Pojte mi vendar, v čem pa leži vaša moč?«

»V času.« je bil odgovor valov. Valovi se niso nikdar utrudili in pri svojem neumornem zaganjanju v skalo se niso pustili zapeljati in odvrniti, končno pa je prišel dan, ko se je skala res zrušila in je vsa dolina zabobnela in odmevala od njenega bobnega padca.

KOMU ZA VZGLED!

Prir. Cv. K.

Kaj je moja dolžnost pred voliščem?

1. Da obiščem vse neorganizirane delavce in delavke tudi pri malih obrtnikih in mojstrih ter jih pridobim, da vložijo v kuverto

RDEČO GLASOVNICO NEPRETRGANO

belo in plavo pa pretrgano na dvoje in jo priložijo k rdeči v kuverto. Kuverto zapečatijo in jo tako zapečateni izročijo predsedniku volilnega odbora na volišču.

2. Da vsem v svoji bližini še enkrat povem, da morajo oddati rdečo glasovnico nepretrgano.

3. Da pazim, če se vse vrši, kakor določa zakon in volilni red.

Pravimo prvi boj in to po vsej pravici. Zavedati se moramo namreč, da je Delavska zbornica eminentno važna ustanova, ki je po zakonu poklicana, da sodeluje pri reševanju vseh važnih socialnih vprašanj, bodisi v odnosu med delodajalci in delojemalci, bodisi kot posvetovalni organ pri sklepanju socialno-političnih zakonov. V Delavsko zbornico se stekajo milijoni zakonitih delavskih prispevkov, takorekoč od ust odtr-

ganih, in ni vse eno, kdo s tem denarjem gospodari.

Ali delavstvo po svojih delavskih zastopnikih, ali kapitalisti po svojih v delavsko masko našemljenih zastopnikih, kakor je to sedaj v Okrožnem uradu.

21. in 22. oktober bo povedal vsem, da bo zagospodarilo delavstvo po svojih delavskih zastopnikih, izvoljenih z rdečimi glasovnicami.

Delavci in nameščenci v borbi za svoje pravice.

Ujedinj. Rad. Sind. Savez Jugoslavije je na svoji zadnji seji obširno razpravljalo o položaju delavstva ter zavzel k temu svoje stališče kot direktivo za bodoče delo. Iz zaključkov posnemamo glavne misli.

Delavci in nameščenci niso oni, ki bi zahtevali odnošno provocirali borbo in spore. Borba se jim vedno usiljuje in oni jo morajo sprejeti radi samoobrambe.

Delavstvo zahteva delo, ker hoče pošteno živeti. Ko pa išče delo, naleti na najslabše delovne pogoje. Plače, ki jih dobe, so tako sramotno nizke, da z njimi ne morejo shajati niti samec, kaj šele družina. Delovni čas in zahteva po vedno večji produkciji pri teh mizernih plačah daleko presega moči človeškega organizma.

Pojedinec je brez vsake moči . . .

Neznosno stanje, v katerem žive delavci, ni nastalo šele sedaj, marveč traja že leta in leta. Pojedinci so se skozi desetletja poskušali upreti izrabljanju in pridobiti pravice, a vsi poizkusi pojedincev so bili brezuspešni, ker so bili izročeni na milost in nemilost delodajalcu.

Pomoč je edino le v organizaciji!

Vsled takih izkušenj so delavci začeli uvidevati, da je edini izhod v organizaciji in potom organizacij so dosegli prve uspehe. Organizacije so se vedno borile za zaščito vseh delavcev ter so predstavljale delovne pogodbe prve načrte za zakonsko zaščito delavstva. — Delavstvo je vedno bolj uvidevalo potrebo organizacije in se je vedno tesneje združevalo ter potom organizacij gradilo svojo zaščito in svoje pravice.

Delodajalci proti delavstvu.

Proti tej akciji delavstva nastopajo kapitalisti tako kot posamezniki, kakor kot celota potom svojih zvez, koncernov in kartelov ter mednarodnih organizacij ter pri tem ne izbira nikakih sredstev. Glavna njihova želja je, da bi bili delavci neorganizirani, ker so jim delavci kot pojedinci popolnoma prepuščeni in se ne morejo upreti. Zato nastopajo z vsemi mogočimi sredstvi, da preprečijo ustanovitve organizacije. — Vse, kar daje delavstvu moč in odporno silo, smatrajo za škodljivo kapitalistom, zato so proti tarifnim kolektivnim ugovorom, proti zakonski zaščiti, nastopajo celo proti zavarovanju delavcev, volitvam delavskih zaupnikov ter osnovnim delavskim pravicam. Z eno besedo: hočejo, da ostanejo delavci brezpravna raja.

Zolte organizacije — agenti delodajalcev.

Pretežna večina naporov delodajalcev, da odvrnejo delavstvo od organizacij ter ukinejo delavsko zakonsko zaščito, je ostala brezuspešna, ker se je napad razbil ob odločni fronti svobodnih delavskih organizacij.

pred vojno, danes ni misliti, zato moramo zaposliti vse te ljudi doma.

Prva možnost njih zaposlitve je izvedba javnih del, v prvi vrsti cest, železnic, kanalov, pogozdovanje, regulacij rek itd., kar bi morale izvršiti občine, banovine in država kot taka.

Ker iz izrednih budžetnih sredstev ni mogoče začeti večjih javnih del, naj se najdejo sredstva z razpisom prisilnega posojila, s katerim naj se mrtve kapitalne zopet spravi v promet.

Velik del brezposelnih bi se dalo zaposliti, če bi se strogo izvajale odredbe o delovnem času in najstrožje postopalo proti vsem, ki te odredbe kršijo in bi se moralo v svrhu tega delovanja inspekcije dela pojačati.

Dokler pa se ne bo organiziral in začel izvajati tudi mednarodni gospodarski načrt, moramo računati z gospodarsko krizo in trajno brezposelnostjo. Vsled tega se mora uvesti in spopolniti obvezno zavarovanje zoper brezposelnost, sredstva borz dela je treba pojačati z dotacijami države, občine pa morajo skrbeti, da bodo imele v lastnih proračunih potrebna sredstva za brezposelne občane in vzdrževanje azilov.

S posebnimi zakoni je treba urediti tudi stanovanjsko vprašanje in zasigurati stanovanjsko zaščito brezposelnemu delavcu, da bo imel krov nad glavo in ustvariti posebne fonde pri občinah za uvedbo posebnega hišnega davka, iz katerih bi se plačevale najemnine za brezposelne.

Glavna zahteva delavstva pa je zasiguranje eksistenčnega minimuma in zasiguranje svobode sindikalnih organizacij.

Preprečiti je treba za bodočnost, da bi kapitalisti izrabili gospodarsko krizo in brezposelnost ter z reduciranjem plač pod minimum ogrozili obstoj delavskih družin, enako pa je treba delavstvu osigurati popolno svobodo organiziranja, da bodo zamogli delavci priti do vpliva ter si priboriti oni položaj, ki jim po njihovi zaslugi tudi pripada.

Delavstvo širom Jugoslavije pa se mora zavedati, da rešitev ne bo prišla nekdaj od zgoraj z različnimi uredbami in pravilniki, da ne bi doseglo tega brez požrtvovalnega dela v strokovnih organizacijah, nego z odločnostjo in samozavestjo si bo moralo svoje pravice priboriti. V borbi pa bode delavstvo uspešno le, ako bo nastopalo enotno v svobodnih delavskih organizacijah, v borbi za svojo svobodo in za ohranjanje ter spopolnitev svojih razrednih institucij in zakonskih pravic.

Seja centralnega odbora Borze dela v Beogradu.

V ponedeljek, dne 9. oktobra se je vršila prva seja novoimenovanega centralnega odbora Borze dela v Beogradu. Centralni odbor tvori 7 predstavnikov delavstva in 7 predstavnikov delodajalcev, ter ravno toliko namestnikov. Na predlog Delavske zbornice zastopa DELAVSTVO SLOVENIJE S. JAKOMIN LOVRO, njegov namestnik pa je Ivan Vuk. Delodajalce iz Slovenije zastopa na predlog industrijske zbornice g. KREJČI ANTON, ravnatelj tovarne za dušik v Rušah, ki je PREDSEDNIK ZVEZE industrijev.

Odbor se je najprej konstituiral in je predsedstvo sledeče: dr. Krmptič, višji svetnik ministrstva socialne politike, predsednik; Bogdan Krekič iz Beograda zastopnik delavstva in Blašković Štefan zastopnik centrale industrijskih korporacij v Beogradu kot člana predsedstva.

Dalje se je izvolilo disciplinsko razso-dišče in izpitne komisije. S. Jakomin je na seji predložil, da so v proračunu predvidena sredstva za podpiranje brezposelnih znatno premajhna in stavljen predlog, da se Borzi dela v Ljubljani k proračunu za letošnje leto za oktober, november in december nakaže vsaj Din 200.000.—, ker prihaja zima in največja sila. Poleg tega pa je zahteval, da se preodkaze ljubljanski Borzi dela vse njene rezerve, zlasti pa ona sredstva, ki se od leta 1932 pobirajo v 100 odst. zvišanem prispevku in ki niso bila stavljena v proračun.

Sklenjeno je, da lahko ljubljanska Borza dela nemoteno izdaja brezposelne podpora, neoziraje se na proračun, ker bo centralni odbor, če denarnih sredstev zmanjka v Ljubljani, takoj nakazal nova denarna sredstva na račun rezerv.

Prihodnja seja centralnega odbora, ki se bo bavila s proračuni v vseh prokrajskih Borz dela za prihodnje leto, bo v decembru t. l.

Med najvažnejše naloge spada seveda skrb za zaposlitev tisočev in tisočev nezaposlenih delavcev in nameščencev. Na zaposlitev v inozemstvu, kakor je bilo to mogoče

Volilne pisarne Strokovne komisije za dan 22. oktober 1933

DELAVCI!

VOLILCI MESTA LJUBLJANE!

Strokovna komisija je odprla za dan volitev, t. j. 22. oktober, za vsa voliŝa SVOJE VOLILNE PISARNE. VSAK VOLILEC SE MORA ZGLASITI V TEJ PISARNI, PREDEN GRE VOLIT, PRI NAŠEM ZAUPNIKU.

Volilne pisarne so v sledečih lokalih:

Za I. voliŝe: Sv. Jakobska ŝola v KAVARNI VOŠPERNIG, nasproti ŝole.

Za II. voliŝe: Mestni Dom v GOSTILNI »KOROŠKI DOM«, POLJANSKA C.

Za III. voliŝe: IL. drŝ. gimnazija, Poljanska cesta, v GOSTILNI »KOROŠKI DOM«, POLJANSKA C.

Za IV. voliŝe: I. drŝ. real. gimnazija, Vegaeva ulica, v »DELAVSKEM DOMU«, GOSTILNI ŞEDOM, NOVI TRG 2.

Za V. voliŝe: osnovna ŝola na LEDINCI v GOSTILNI »DANICA«, VIDOVĐANSKA CESTA, nasproti HIRALNICE.

Za VI. voliŝe: sodiŝe, v PALAČI DEL. ZBORNICE, MALA DVORANA, MIKLOŠIČEVA C. 22.

Za VII. voliŝe: licej v GOSTILNI PRI KERČONU, TRŞAŠKA CESTA, nasproti TOBAČNE TOVARNE.

Za VIII. voliŝe: teh. srednja ŝola v GOSTILNI ŽIVIC, RIMSKA CESTA.

Kaj je ŝe moja dolŝnost na dan volitev?

1. Da se udeleŝim volitev v Delavsko zbornico.
2. Da oddam pri volitvah rdečo glasovnico celo v kuverto, plavo in belo pa raztrgam in istotako vložim v kuverto. Nato kuverto zapečatim in jo izročim predsedniku voliŝa.

Za IX. voliŝe: gluhozemnica v GOSTILNI PRI MAJARONČKU, ZALOŠKA C.

Za X. voliŝe: mestna uboŝnica, Japljeva 2 v GOSTILNI PRI MENCINGERJU, ŠMARTINSKA C.

Za XI. voliŝe: Koutny v GOSTILNI PRI PAJKU, LINHARTOVA C.

Za XII. voliŝe: osnovna ŝola v Sp. ŝiŝki v GOSTILNI PRI SLOBODNIKU (COKAN), MEDVEDOVA UL.

Za XIII. voliŝe: streliše v GOSTILNI ČESNOVAR, DOLENJSKA C.

Za XIV. voliŝe: Vič, osnovna ŝola v GOSTILNI »AMERIKA«, VIČ.

Za XV. voliŝe: osnovna ŝola v Mostah v GOSTILNI PRI PEČARJU, MOSTE, ZALOŠKA C.

Za XVI. voliŝe: osnovna ŝola v Sp. ŝiŝki v GOSTILNI PRI SLOBODNIKU (COKAN), MEDVEDOVA UL.

DOLŞNOST VSAKEGA VOLILCA JE, DA SE, PREDEN GRE VOLIT, JAVI V VOLILNI PISARNI SVOJEGA VOLIŠA PRI SVOJEM ZAUPNIKU!

Ustavni boji in delavski razred v Jugoslaviji.

Piše Jovo Jakšić.

Sarajevska soc. revija »Snaga« je priobčila v svoji 8. številki razpravo pod gornjim naslovom; priobčujemo jo — ponekod skrajšano — ker je aktualna in sili vsakega, da o tem problemu razmiŝlja in se opredeli. Uredn.

Mnogo sodrugov je, ki bi jim bilo najljubše, da bi se naš pokret z ustavnim vpraŝanjem sploh ne pečal. To vpraŝanje se v polpolitičnem jeziku imenuje plemensko ali nacionalno. Radi teŝkoč, ki jih je imele gibanje na tej strani, mrzi mnogo našim ljudem, da bi se ŝe bavili s tem problemom, in razumljiva je njihova teŝnja, da se preko tega vpraŝanja preide kot preko »burŝuaznega, ki se nas ne tiče«.

Drugi sodruŝi bi zopet hoteli, da bi se v tem vpraŝanju pustile našim članom svobodne roke. Plemenska in nacionalna vpraŝanja so v precejŝnji meri stvar čuvstvosvanja, tradicij, časti, prestiŝa, da celo tudi kapric, pa je teŝko opredeljevati se napram njim čisto politično.

Končno so sodruŝi, ki jim gre najlaŝe v glavo enostavna reŝitev ustavnega problema v naši drŝavi: en parlament in samouprave.

Meni se zdi, da nimajo prav niti prvi, niti drugi, niti tretji.

Stvar, za katero se najbolj živo zanimajo vsi sloji naroda, pa tudi delavci, ne more naš pokret proglašiti kot »burŝujsko« in se nič več z njo pečati. Praktično bi to pomenilo, da pustimo delavce, da gredo v najvaŝnejšem političnem vpraŝanju z meŝčanskimi strankami. Dovoliti, da bi vsak član v tem oziru delal, kar bi hotel, bi tudi pomenilo, da gredo delavci za to ali ono meŝčansko skupino. Zahtevati enostavno reŝitev ustavnega spora, je najnevarnejše, ker taka zahteva v naših konkretnih razmerah neizogibno dela vtis pristranosti v korist ene in na ŝkodo druge narodne skupine. Resnica je, da smo mi po svoji preteklosti in po svojem praktičnem delu najbliŝji resničnemu kulturnemu in nacionalnemu jugoslovanstvu. Resnica je, da so nacionalna vpraŝanja zelo nevaren teren za delavsko stranko. Resnica je, da so v srečnejŝih drŝavah priŝle te stvari z dnevnega reda, preden so se delavske stranke sploh pojavile. Res je, da bi moralo biti za delavski razred mnogo

Zlato naše hrane

„Pekatete“

Makaroni, spageti in juhine zakuhe.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

V soboto, dne 21. in v nedeljo, dne 22. oktobra vsi na krov. Delavska zbornica mora biti naša. Zato cele rdeče volilne glasovnice v kuverto, bele in plave pa raztrgane.

Razmere pri Kranjski industrijski druŝbi na Jesenicah.

Zadnjih 14 dni sprejemajo na Jesenicah nove delavce v tovarno KID. Delovati je začel nov obrat, to je valjarna za fino pločevino, pa tudi drugje je bilo treba novih moči. Cele gruče brezposelnih stoje dan za dnem pri vrodu v tovarno.

Vodstvo KID igra zdaj neko zelo, zelo čudno vlogo. Delavske organizacije, predvsem naš Savez metalŝkih radnika, je vložil na KID svojčas predlog, da naj se osnuje meŝana komisija tovarne in organizacij, ki

»nujnejŝih« vpraŝanj. Vse to je res. Toda kljub temu se moramo konkretno opredeliti napram nacionalno-ustavnemu sporu, ker brez tega ne moremo biti političen pokret. Tudi v drugih drŝavah so se delavske stranke spočetka izogibale takim vpraŝanjem, vendar so se jih prej ali slej morale lotiti.

Da bi to zmogli tako, kakor odgovarja ne le medplemenskemu in medverskemu, temveč tudi mednarodnemu gibanju, moramo iti s staliŝa objektivne analize pogojev, iz katerih ta spor črpa svoje sokove. Naše politično ŝivljenje obvladujejo ŝtiri skupine nasprotnosti.

Eno skupino nasprotstev tvorijo res različne tradicije, čuvstvosvanja, čast, prestiŝ, kaprice — ki so ponekod plemenskega, drugod verskega, pokrajinskega, pa tudi osebnega značaja. To so, ako smemo tako reči, ideološka ali mentalna nasprotstva. Toda vse tri druge skupine so čisto materialne narave.

Večina krajev, ki tvorijo danaŝnjo Jugoslavijo, je bila pred vojno več ali manj v kolonijalnem poloŝaju. Ta kolonijalni poloŝaj je ustvaril za neke skupine tujcev predprave v gospodarstvu, upravi in vojski. Take predprave zahtevajo danes in jih dobivajo domači ljudje. Ne sme se podcenjevati moči odpora prej privilegiranih krogov proti novemu drŝavnemu poloŝaju. Njih odkrito solidariziranje s srednjeevropsko kontrarevolucijo ni nobena slučajnost. Izvira iz spontane teŝnje, da se povrne staro stanje v vsakem pogledu.

Tretjo skupino nasprotstev tvori spor med novim kapitalizmom in ostanki fevdalizma. Novo, kapitalistično načelo, ki se v jeziku primitivne politične ekonomije imenuje korupcija, je starim fevdalnim krogom straŝilo, ki je poteptalo marsikatera načela morale in sramu.

Četrto in najvaŝnejŝo skupino nasprotij tvori medsebojni boj našega malomeŝanstva za vpliv v drŝavi in samoupravah, pravzaprav za izkoriŝčanje drŝavnih in samoupravnih proračunov. Ker je to malomeŝanstvo in inteligenca, ki ga ideološko vodi — prvi in drugi imajo velik kapitalistični apetit — koncentrirano v prejšnjih glavnih političnih, upravnih in kulturnih srediŝih — pravih gospodarskih srediŝih še nimamo — je ta boj dobil videz borbe med glavnimi srediŝi za vpliv in prestiŝ. Tem srediŝcem — Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu — se je posrečilo, da so svoje regionalne in lokalne interese dvignili nad vse druge in da so zbrali okrog sebe tudi tiste tradicionalne, kolonijalne in fevdalne elemente, ki danes ne morejo voditi svoje samostojne politike. Tako je politični razvoj stopnjema priŝel tako daleč, da so se vere (konfesije) konstituirale kot plemena, plemena pa kot stranke, v katerih ima glavno besedo malomeŝanstvo in njega inteligenca.

Ta analiza se more spopolniti z mnogobrojnimi posameznostmi. Vaŝno je, da to delamo. Kajti mi smo najbolj poklicani, da nacionalnemu in ustavnemu vpraŝanju v naši drŝavi vzamemo vsako mistifikacijo in da odkrijemo njegovo pravo materialno osnovo.

Anketa za odpravo nočnega dela v pekarnah in za nedeljski počitek.

Zveza ŝivilskih delavcev, Strokovna komisija za Slovenijo in Delavska zbornica ŝe takorekoč tri leta zahtevajo, da se odpravi nočno delo v pekarnah in uredi nedeljski počitek.

Zahtevala se je anketa, pobirali so se podpisni, vsi pekovski pomočniki so podpisali to zahtevo, dve tretjini pekovskih mojstrov je soglašalo s to zahtevo, le ankete ni hotelo biti.

Naposled, po vedno večjem pritisku in zahtevah tudi potom delavskega časopisa »Delavca« in »Delavske politike« je banska uprava sklicala 12. oktobra 1932 anketo o vpraŝanju nočnega dela v pekarnah.

Predsedoval je anketi dr. Pfeifer; udeleŝili so se je tajnik Delavske zbornice s. Uratnik, zastopniki Strokovne komisije za Slovenijo in Zveze ŝivilskih delavcev iz Ljubljane, Celja in Maribora, potem tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter tajnik delodajalskega Udruŝenja pekov Jugoslavije iz Zagreba.

Zastopniki delavcev so z dokazi dokazovali, da je nočno delo ŝkodljivo, da naravnost uničuje mlada ŝivljenja vajencev, deformira noŝe, povzroča tuberkulozo in tudi čisto ni, kakor je pri delu podnevi. Dokazovali so, da je mogoče tudi brez nočnega dela pripravljati fino pecivo pravočasno in ga stavljati ŝe ob polsedmih na trg. Ker ŝe se začne delati ob 4. uri zjutraj, se to da doseči.

Zastopnik delodajalcev je temu ugovarjal. Kajpada, njemu ni kdovekaj za zdrave pekovske pomočnike, ŝe so tuberkulozni ali ne, njemu je glavno — produkcija in nadvrednost — dobiček. Zahteval je, naj bo ureditev delovnega časa svobodno prepuŝena dogovoru med mojstrom in pomočnikom. Seveda, on ve, da pekovski pomočniki niso organizirani, ali ŝe so, le v tako majhnem ŝtevilu, da ne pomenijo takorekoč nič ali pa silno malo. Če bi bila zveza ŝivilcev močna, ŝe bi bili vsi organizirani, bi gotovo ne zahteval, da naj ostane dogovor med mojstrom in pomočnikom.

Ker tedaj bi sploh ankete ne bilo treba, niti uredbe o prepovedi nočnega dela. Tedaj bi organizirani pekovski pomočniki s svojo organizacijo takorekoč diktirali kolektivno pogodbo — ki je sedaj ni — in v njej odpravo nočnega dela. In moč organizacije bi mojstre prisilila, da bi tako kolektivno pogodbo podpisali in jo tudi izvrŝevali. Tu pride zopet Marxov izrek do popolne veljave. Izboljšanje poloŝaja delavcev je le v rokah delavcev samih.

Torej, do kakŝne pozitivne reŝitve ni priŝlo. Delodajalci so na koncu izjavili, da se bodo ŝe posvetovali med seboj in bodo stavili svoj proti-

predlog, kako se naj po njihovem mnenju to vpraŝanje reŝi.

Konferenca je tudi med drugimi ugotovila, da se glede nočnega časa vrŝi prava anarhija. Nekatera podjetja začnejo delati ŝe ob dveh ponoči, nekatera ŝe celo opolnoči. Zastopnik pekov iz Zagreba pa je pripomnil, ko je to ŝlišal, da bi zagrebŝki ŝivilski delavci baje lahko bili veseli takŝnih razmer. Tam bi namreč delavci ŝe smatrali za veliko pridobitev, ŝe bi nastopali sluŝbo ob enajstih zvečer in potem delali do jutra. Znamenje, da delajo tam od ranega večera in vso noč.

Res je to, kar so delavci na anketi rekli: Konkurenca med pekovskimi podjetji je kriva, da se človeka, pekovskega pomočnika in vajenca izmoggava do skrajnosti. In slike, natisnjene v broŝuri o nočnem delu in izrabljanju delavcev v pekovski obrti so to z vso grozoto pokazale. Skrivljene noŝe, naravnost pohabljeni kolena in stopala, vdrti prsni koŝ — nekaj straŝnega. In tako se dela s človekom.

In bo — dokler ne bo zveza ŝivilskih delavcev trdna in vsi pekovski pomočniki organizirani kakor eden.

Ureditev delovnega časa, kakor ga predlaga zveza ŝivilskih delavcev, je dosedaj ŝe uvedena po vseh srednjeevropskih drŝavah in tudi v Bolgariji, pri nas pa doslej deloma le v Primorski banovini. In vendar kljub temu pride na trg pravočasno v zgodnjih jutranjih urah ŝveŝe pecivo.

Zastopniki zveze ŝivilskih delavcev, Strokovne komisije in Delavske zbornice so predlagali, naj bi se vrŝile poizkusne peke v dokaz, da bi bilo tudi pri novem delovnem redu, t. j. delo od 4. ure zjutraj do 12. ure dopoldne in od 21. ure (v dveh smenah), mogoče do pol 7. ure zjutraj stavljati pecivo na trg. Delodajalci so ta predlog zavrnilo.

To naj bo našim pekovskim pomočnikom, kakor vsem ŝivilskim delavcem in vsem delavstvu sploh v dokaz, da res ni treba in se ne sme ničesar od kapitalista pričakovati, da bo popustil kje prostovoljno in iz »socialne« uvidevnosti, nego samo prisiljeno.

In prisili ga 100 odstotna svobodna strokovna organizacija, v tem slučaju zveza ŝivilskih delavcev.

Zato, ŝivilci, organizirajte se! In sedaj, na dan volitev 21. in 22. oktobra, vsi dajte celo rdečo glasovnico v kuverto!

Nabirajte člane

za Cankarjevo druŝbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Sodrug!

KUPUJTE IN ZAHTEVAJTE POVSOD KRUIH IN PECIVO IZ
PRVE DELAVSKE PEKARNE V LJUBLJANI
POSTOJNSKA ULICA 11, DESNO. TELEFON 31-71.

Sodružice!

dostnim uspehom. Zaradi tega se je sedaj odločilo tudi vodstvo SMRJ, da gre do upravnega sveta KID v Ljubljano in mu tam vse te stvari razjasni. Videlo se bo, kaj mislijo gospodje od upravnega odbora in če se s tem strinjajo. Potem pa, če ne bo pametnega odgovora, bo potrebno priti z vsem tem pred široko javnost. Vse to pa se vrši tudi v znamenju volilnega boja za občino. O tem boju naj si delavci dobro ogledajo poročila v »Delavski Politiki« z dne 4., 7., 11. in 14. t. m. »Delavsko Politiko« dobijo lahko pri delavskih zaupnikih in v upravi »Delavske Politike« v Delavskem domu na Savi po Din 1.25 za komad. Segajte pridno po njej!

Zupančič Ivan mrtev.

V torek, dne 10. oktobra t. l. je nedolga, zadet od srčne kapi, preminul naš sodrug Zupančič Ivan, strugar v Str. tov. in liv. Pokojni je bil dolgoleten član SMRJ podr. Ljubljana. Bil je iskren borec in zelo priljubljen med delavstvom, ki ga je v spremstvu delavske godbe »Zarja« spremenilo k počitku. Pokojnemu sodrugu Ivanu časten spomin, njegovim ostalim pa iskreno sožalje.

RUDARJI.

Povedali bomo 21 in 22. oktobra z rdečimi volilnimi listki, da hočemo dela in zaslužka. Zato mora biti Delavska zbornica naša.

SPLOŠNA DELSTROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE.

Zakon o zaščiti delavcev gospodje podjetniki ne uvažujejo, zmanjšujejo nam mezde in čezurnega dela nočejo plačati. Zato bomo 21. in 22. oktobra dali v kuvertu rdečo glasovnico, da bo Delavska zbornica naša in skrbela, da se izvršuje zakon.

Rogaška Slatina.

Volitve v Delavsko zbornico in apatija takozvani narodnih. Med delavstvom in nameščenci zdravilišča v Rogški Slatini so volitve v Delavsko zbornico dvignile mnogo prahu.

Takozvani narodni socialisti delajo na vse pretege, da bi ustanovili narodno strokovno zvezo v Rogški Slatini. (Največji pobornik za isto je slatinski hišnik, katerega je bilo zdravilišče leta 1928 radi nekih stvari odpustilo in ki je bil na intervencijo Delavske zbornice sprejet nazaj v delo.)

Je tudi nekaj izrednih delavcev, ki se pa pod pritiskom in da ne izgube službe, ne upajo dosti govoriti. Delavstvo Rogške Slatine te stvari dobro razume in ve, kaj ima v vsakem slučaju storiti. Zadnjič so imeli neko zaupno sejo, katero je vodil upravitelj nalivalnice g. Pikelj, v katerega pisarni se je tudi sešla vrhila. Tam je bilo bajno govorenje, da bi bilo treba v tovarni stekla pri Sv. Križu pri Rog. Slatini položiti bombo, da bi raznesla to marksistično gnezdo. (Če treba, bomo povedali ime tiste ga, ki je to predlagal in utemeljeval.) Slatinsko delavstvo naj se ne boji takih »hitlerjevskih« groženj in naj se smeje onemoglom oslarijam takih »veličin«, ki svirajo na fašistične trobente.

Delavstvo Rogške Slatine naj ve, da so volitve tajne, vsled česar ne more nihče vedeti, kako je kdo volil. Zato oddaj rdečo glasovnico za listo razrednega delavstva. Belo in modro pa raztrgaj.

Vsi na volišče za zmago liste »Strokovne komisije«!

Toplice.

DELAVCI! Volitve v Delavsko zbornico bodo v nedeljo, dne 22. oktobra. Vsak delavec se mora zavedati, da bo ta nedelja delavska nedelja, ko bo slovenski delavec odločno in pogumno pokazal, kaj in kam hoče. Hodili bodo okrog vas plavi nacionalistični gospodje in njihovi hlapci ter vam bodo obljubljali nebesa na zemlji. Le dobro jih poslušajte, pa jim boste videli v njihove želodce! Kaj so njim mar delavske koristi, kaj se oni brigajo za naše težave, njihovi cilji so drugačni kot naši. Ali boste take ljudi poslušali? Prišla bo po vaše duše bela, žegnana gospoda in njihovi agenti. Trobentali in pridigali vam bodo, kar že dolgo delajo, a delavec ima prav malo od tega. Ali boste šli volit za zastopnike svojega razreda one malike, ki so jih po svoji volji določile delavstvu tuje meščanske stranke bele in plave barve, kjer imajo prvo besedo delavske pijavke in izkoriščevalci? V Italijo, Nemčijo ali Avstrijo pogledite, kako so z delavci naredili ljudje, po katerih stopinjah hočejo iti tudi naši narodni socialisti in klerikalci. Ali hočete tudi pri nas Hitlerje, Dollusse in Mussolinije, ki bi stopili delavstvu za vrat in reševali potapljalni se gnili kapitalizem? Premislite dobro, delavci, in ne bojte se groženj, s katerimi vam bodo žugali nasprotniki, zapeljivci in krotčiki delavstva. Volitve so tajne in vsak bo lahko volil resnične delavske zastopnike. Naša barva je rdeča, druge bomo raztrgali! V Delavsko zbornico morajo priti ljudje, ki bodo zastopali neustrašeno potrebo in želje vseh delavcev, tudi onih, ki jih danes še drži v

Delavci!

Dne 21. in 22. oktobra

vsi in vse k volitvam za Delavsko zbornico!

Volili in zmagali boste takole:

Rdečo glasovnico dajte nepretrgano v kuvertu!

Rdeča barva je znak delavske in nameščenske enotnosti in moči.

Delavke!

Belo in plavo glasovnico pretrgajte na dvoje in dajte pretrgane polovice v kuvertu!

Bela in plava sta barvi meščanskih strank in znak cepitve delavcev in nameščencev.

svojih krempeljih plava in bela gospoda. Doseči moramo, da se bodo zakoni, postavljeni v zaščito delavcev, resnično izvajali in spoštovali. Položaj delavstva se mora izboljšati po vzoru naprednejših držav. Brezposelno in starostno zavarovanje moramo doseči. V Delavski zbornici se nam nudi prilika pokazati svoje moči, svoje hotenje in pravice. V nedeljo, dne 22. oktobra vsi upravičenci na volišče v Toplice. Povejte vsakemu, da je rdeča glasovnica edino prava, delavska! Plava in bela sta barvi naših nasprotnikov. Pri volitvah bomo dali v volilno kuvertu rdečo glasovnico celo, ostali dve pa raztrgani. Zmagaj bo naša! Delavec.

LESNI DELAVCI.

Hočemo starostno zavarovanje, zavarovanje za brezposelnost, kakor je zapisano v zakonu. A da to dosežemo, bomo 21. in 22. oktobra vložili v kuvertu rdečo glasovnico cele, plave in bele pa raztrgane, ker hočemo, da bo Delavska zbornica delavska, ker le tedaj bomo z njo dosegli, da se izvršuje zakon.

ZVEZA ŽIVILSKIH DELAVCEV.

Nedeljski počitek hočemo pekovski pomočniki in odpravo nočnega dela, ker smo tudi ljudje. Mi pivovarji, mesarji, slaščičarji in drugi živilski delavci pa še tudi izvrševanje socialnih zakonov, hočemo eksistenčni minimum, da bomo lahko živeli mi, naše žene in naši otroci. Delavska zbornica bo to zahtevala. A vemo dobro, da le tedaj, če bo res delavska. In da bo delavska, bomo 21. in 22. oktobra volili rdeče, z rdečimi glasovnicami.

Das se ne pozabi — kako se dela z živilskimi vajenci.

»Nova Doba« z dne 25. avgusta 1933 piše sledeče:

»Obrtnim krogom na znanje. Zadnje nedelje se je vršila v Celju seja načelnikov obrtnih združenj, kateri je na povabilo prisostvoval tudi upravniki celjske obrtne nadaljevalne šole g. Joško Bizjak. Vzelo se je z zadovoljstvom na znanje, da bo tudi v prihajajočem šolskem letu 1933/34 šolski pouk obrtnih vajencev in vajenk ob nedeljah, ker v poslopiju mestne narodne šole za dvakratni pouk ob delavnikih za vseh 13 razredov ni prostora. Preselitev razredov v tukajšnjo okolisko šolo pa zaradi enotnega vodstva tega strokovnega učnega zayoda in zadevnih posebnih stroškov za kurjavo l. dr. nikakor ni priporočljiva. Tako je že sklenil tudi šolski odbor obrtne nadaljevalne šole na svoji zadnji seji na mestnem magistratu, in to odobrava tudi banovinski šolski inšpektorat za strokovno šolstvo v Ljubljani. Telovadni pouk (po eno uro tedensko) bo zanapre; vsako nedeljo med 7. in 8. zjutraj, čemur bo sledil pouk ostalih predmetov, kakor lani in doslej že 14 let od 8. do 12. dopoldne. Onim obrtnim strokam, ki potrebujejo obrtni naraščaj ob nedeljah med 7. in 8. zjutraj za raznašanje živil (meso, kruh itd.), se vsled soglasnega sklepa »Skupnega združenja obrtnikov v Celju« svetuje, da napotijo svoje vajence in vajenke k vpisu k sokolski telovadbi, ki bo enkrat v tednu p. 8. uri zvečer; taki učenci in učenke, ki postanejo izvršujoči člani Sokola, so namreč potem po obstoječih šolskih predpisih oproščeni šolske telovadbe. — B.«

Tako je napisal B., upravnik šole g. Bizjak, za javnost. Načelniki obrtnih združenj v Celju, po številu 12 oseb, so vzeli z zadovoljstvom na znanje nedeljski pouk, ki se prične že ob 7. uri zjutraj — samo načelnik »Skupnega združenja obrtnikov ni bil zato, ker vabilo vajence še na nedeljsko delo, katerega od 5. ure zjutraj pa do 7. ure ne morejo opraviti z raznašanjem mesa, kruha itd.

V Celju imamo združenja čevljarjev, kovačev, klobučarjev, kovinarjev, kolarjev, krojačev in šivilj, mesarjev, pekovi, sedlar-

jev in tapetnikov, urarjev in zlatarjev, steklarjev, mizarjev in potem še le Skupno združenje obrtnikov. V tem združenju pa ni ne mesarjev ne pekovi in v »Novi Dobi« se pa piše o raznašanju mesa, kruha itd. Kake mesarske in pekovski vajence pa ima skupno združenje, če imajo peki zase in mesarji zase svoje združenje. Radi bi vedeli, koliko in kateri gg. načelniki so bili na tej seji.

Aprila meseca smo brali poročilo o seji trgovske obrtne in industrijske zbornice, da je zbornica izposlovala pri banovini, da je inšpektorat za strokovno šolstvo pristal na pogojno pripustitev nedeljskega pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah — ampak kolikor nam je znano, samo za telovadbo — ne pa da se cela naredba banske uprave z dne 16. septembra lanskega leta postavi na glavo. Odluk št. 4762/1 zahteva, da so imetniki obrtov dolžni dati vajencem med delovnim časom prost čas, potreben za obiskovanje strok. nadalj. Šol in tudi se mora vršiti šolski pouk ob delavnikih od 14. do 18. ure popoldne. V poročilu z dne 8. aprila smo brali nadalje, da je zbornica za trgovino, obrt in industrijo zahtevala zakon o zaščiti delavcev ter zakon o inspekciji dela, ki sta nujno potrebna spopolnitve. O izvajanju zakona o inspekciji dela je na tej seji poročal zbornični podpredsednik g. Bebek, da prihajajo številne pritožbe zbornici iz vrst gospodarstvenikov proti postopanju Inšpekcije dela v zvezi z izvrševanjem delavske zaščitne zakonodaje. Zakon o Inšpekciji dela je napravil Inšpekcijo dela za oblastvo, ki ne nadzira samo izpolnjevanja zakonskih predpisov, temveč celo kaznuje. Predvsem opozarja na pritožbe, ki se nanašajo na zaposlitev vajencev z ozirom na delovni čas in nočno delo. Pritožbe prihajajo, da Inšpekcija dela postopa strogo po predpisih glede delovnega časa vajencev, ne upošteva pa prostega časa vajencev med delovnim časom. (Ali misli g. Bebek, da vseh 24 ur na dan in čeli teden ne bodo imeli nobenega prostega časa — sedaj vidimo v Celju, da še ob nedeljah zjutraj že pred 7. uro raznašajo kruh in vrše razna druga dela ter so do 8. ure še zmeraj zaposleni, istotako tudi mesarski vajenci.) V pekovski obratih se vrši delo v nočnem času. Inšpekcija dela pa je kaznovala mojstre, ker so pustili, da so vajenci pred peto odonosno četrto uro zjutraj prisostvovali in pomagali pri delu. Postopanje organov Inšpekcije dela naj čuva ugled delodajalca do pomožnega osebja. Večja važnost se naj polaga na pouk, da se bodo predpisi izpolnjevali prostovoljno brez kazenskega pritiska. Zakoniti predpisi glede delovnega časa in nočnega dela z ozirom na ženske (vajenke) in mladoletne delavce (vajence) v nekaterih strokah, kjer je to brez škode za zdravje delojemalcev, naj se spremenijo. Seveda, g. Bebek, vse se naj odpravi v zakon, kar je v zaščito delavcev, vajencev in vajenk ter mladostnih delavcev. Po noči naj delajo, podnevi naj delajo, ob nedeljah in praznikih naj delajo — vso učno dobo naj samo delajo in ko se potekla učna doba, pa naj bodo brezposelni, in to vsled tega, ker se dobi zopet nove vajence za brezplačno garanje — in niti Inšpekcija dela ne bo smela nadzorovati protizakonite predpise v prid delavski mladini. — B.

MONOPOLCI.

Zahtevamo uveljavljenje pravičnega pokojninskega pravilnika. In bomo to po volitvah dosegli, zato mora biti Delavska zbornica v delavskih rokah... Mi bomo zato 21. oktobra glasovali z rdečimi glasovnicami za našo listo, to je za listo Strokovne komisije.

Monopolci!

Od »Prosvetnega odseka Delavske zbornice« a potem »Strokovne komisije« smo sprejeli dopis, v katerem nam se jav-

la, da imajo člani strokovnih in kulturnih organizacij — s tem vsi naši člani — ce 50% popust pri večernih gledaliških predstavah (opera-drama) ter pravico do uradniškega abonmaja za balkon in galerijske seče, če si preskrbe v knjižnici Delavske zbornice s člansko izkaznico organizacije potrdilo za pravico do znižane cene vstopnici.

Lahko se vsakdo obrne v tovarni na vodstvo organizacije za eventualne informacije.

V letošnjem letu se bodo vršila v Del. zbornici od »Strokovne komisije« in »Svobode« predavanja za delavce-ke, kateri se hočejo izobraziti ter se zanimati za danes važna vprašanja.

Ker bi bilo želeli, da si tudi monopolsko delavstvo pridobi nekaj od teh predavanj, vabimo članice, da se priklase pri s. Marinšku glede posejanja te šole.

Volitve v Delavsko zbornico se bodo vršile v tovarni dne 21. oktobra 1933 (v soboto) ob pol 11. uri dopoldne v auli glavne-ga poslojpa.

Kandidirajo tudi naši sodrugi, in to: naš predsednik s. Čamerik Ivan in člani odbora s. Bučan Franc, s. Demšar Polde in s. Andlovce Rezka.

Sodrugi in sodružice, vsi na volišče ter imajte potrpljenje na volišču, kajti vsak boj je težak — a najtežji je boj za — delavske pravice!

Odbor podružnice monopolcev.

OBLAČILNI DELAVCI.

Zahtevamo eksistenčni minimum in zato bomo 21. in 22. oktobra glasovali za listo Strokovne komisije, to je z rdečimi glasovnicami, da bo tako Delavska zbornica naša, delavska.

ZVEZA STAVBINECV.

Eksistenčni minimum je tudi za stavbinec življensko vprašanje. Zahtevamo ga in zato hočemo, da bo Delavska zbornica v delavskih rokah. Volili bomo 21. in 22. oktobra z rdečimi glasovnicami.

ZVEZA STROJNIKOV IN KURJAČEV.

Hočemo imeti Delavsko zbornico v delavskih rokah, zato bomo volili 21. in 22. oktobra z rdečimi glasovnicami, po volitvah pa šli z njo v boj za starostno in brezposelno zavarovanje ter eksistenčni minimum.

BRIVCI.

Hočemo nedeljski počitek. Vse naše dosežanje zahteve na bansko upravo so bile neuslišane. Zato bomo volili 21. in 22. oktobra z rdečimi glasovnicami, da bo Delavska zbornica v pravih delavskih rokah in bomo z njo izposlovali nedeljski počitek.

HIŠNI POSLI.

Volile bomo z rdečimi glasovnicami in tako pomagale, da bo Delavska zbornica zares naša, delavska. Kajti najmanj smo še me zaščiteni. Zato je 21. in 22. oktober naš dan, ko bomo glasno povedale svojo voljo: Delavska zbornica — delavcem in delavkam.

Dokazano najboljši muholovec sveta. Se mnogo posnema, zahtevajte torej izrečno

„AEROXON“

JOSIP OLUP, LJUBLJANA

Trgovina z manufaktur. blagom, moško konfekcijo in modnimi potrebščinami.

Velika izbira kamirnov, sukna in hlače-vine iz priznano najboljših angleških, čeških in domačih tovarn. Velika zaloga možkih in deških oblek ter vsakovrstnega perila iz lastne tovarne TRIGLAV. Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri. Trgovski prostori:

Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska 8. Moje načelo je: dobro blago, najnižje cene!